

Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlığı ve girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (TRB1 bölgesi)

Taner BAHŞI¹, Ahmet DİNÇ²

¹Iğdır Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Iğdır, Türkiye

²Iğdır Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Iğdır, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.70736/ijoes.578

Gönderi Tarihi/ Received:

Kabul Tarihi/ Accepted:

Online Yayın Tarihi/ Published:

13.10.2024

06.02.2025

15.03.2025

Öz

Bu çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlık seviyeleri ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmamızın evrenini, TRB1 Bölgesinde bulunan Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerindeki İnönü, Fırat, Bingöl ve Munzur Üniversitesi oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu üniversitelerin spor bilimleri fakültesinde çalışmaya katılan toplam 461 (157 kadın, 307 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Bilgi okuryazarlığı ve bireysel girişimcilik algısı düzeyleri, grup sayıları da dikkate alınarak ortalama farklılıklarına ilişkin 0,05 önem düzeyinde Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Değişkenler arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek için 0,05 önem düzeyinde Spearman Brown Sıra Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Değişkenler arasında ilişki tespit edildiğinden, ilişkinin etkisini belirleyebilmek için 0,05 önem düzeyinde regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda dört üniversitenin spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin orta düzeyde, bilgi okuryazarlığı düzeylerinin ise iyi düzeyde olduğu ve aralarında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı alt boyut düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. En yüksek ilişki bilgiye erişme düzeyi alt boyutunda görülmüştür. Bu durum öğrencilerin bilgiye erişmelerinin girişimcilik düzeylerini yukarıya çekmede kullanılabilecek bir parametre olduğunu göstermektedir. Buna göre, bilgi okuryazarlığı ve girişimcilik standartlarında ele alınan konular yükseköğretim kurumlarında yerel ihtiyaçlar dikkate alınarak oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Spor bilimleri fakültesi, bilgi okuryazarlığı, girişimcilik

Examination of the relationship between information literacy and entrepreneurship levels of students who educate at the faculty of sports sciences (TRB1 region)

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between the information literacy levels and entrepreneurship levels of students studying at the faculty of sports sciences. The study employed the relational screening model, a general scanning model. The population of our study consists of İnönü, Fırat, Bingöl, and Munzur Universities located in the provinces of Malatya, Elazığ, Bingöl, and Tunceli in the TRB1 Region. Its sample consists of a total of 461 (157 women, 307 men) students participating in the study from the faculties of sports sciences at these universities. We used the Kruskal-Wallis and Mann-Whitney U tests with a significance level of 0.05 to look for differences in the mean levels of information literacy and how each person saw themselves as an entrepreneur. We used Spearman Brown Rank Correlation Analysis at the 0.05 significance level to determine whether there is a relationship between the variables. We conducted a regression analysis at the 0.05 significance level to determine the effect of the detected relationship between the variables. As a result of the research, it was found that the entrepreneurship levels of the sports sciences faculty students from four universities were at a medium level, while their information literacy levels were at a good level, and a positive relationship was identified between them. We found a positive relationship between the sub-dimensions of information literacy levels and entrepreneurship levels of sports sciences faculty students. The sub-dimension of information access level showed the highest correlation. This situation suggests that we can use students' access to information as a parameter to enhance their entrepreneurship levels. Therefore, higher education institutions should develop information literacy and entrepreneurship standards that take into account local needs.

Keywords: Faculty of sports sciences, information literacy, entrepreneurship

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Ahmet DİNÇ, E-posta/ e-mail: tffadinc@hotmail.com

Çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Günümüzde, bilgi üretimi hız kazandığı gibi çeşidi de artmıştır. Bunun yanı sıra bilginin değerinin farkına varılıp bilgiye erişim önem kazanmıştır. Bilgi çeşidinin artmasının bir sonucu olarak bireyler doğru ve güvenilir bilgiyi edinmeye yönelmişlerdir. Bu duruma karşın ortaya çıkan toplumsal değişimler ile spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin sahip olmaları gereken nitelikleri de yeniden gözden geçirmeyi gerekli kılmıştır. Bu çalışma spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin, bilgi ihtiyacının farkında olan, bilgiye ulaşmanın yollarını bilen, ulaştığı bilgiyi anlamlandırarak öğrenen ve öğrendiği bilgiler ile yeni bilgiler öğretebilen bu ürettiği bilgileri kullanabilen spor bilimleri öğrencileri olabilecek mi? Sorusunun cevabını bulmak için çalışmamız önem arz etmektedir. Bu çalışmada yapılan literatür taramasında ülkemizdeki üniversitelerde bulunan spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlık seviyeleri ve girişimcilik seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma ile spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okur yazarlık seviyeleri ile girişimcilik seviyelerine etki eden değişkenlerin incelenmesi, yeni yapılacak çalışmalara yol göstermesi bakımından önem arz ettiği gibi kaynak olarak kullanılması hedeflenmektedir.

Bilgi okuryazarlığı ve gelişimi

Bilgi okuryazarlığı kavramı Paul Zurkowski tarafından kullanılmıştır. 1974 yılında Zurkowski tarafından kullanılan bu kavram ilk kez bilgi ile işlenmektedir. Zurk farklı bir şekilde ifade ediyor: “Bu problemde çok geniş kapsamlı araçları kullanma ve karar verme becerisine sahip değil.” Doğru karar vermek, bilgi mezunlarına ulaşmak ve değerlendirmek, değerlendirmek, değiştirmek ve sorunu değerlendirin” sonuç olarak; Bilgiyi yazan kişiler, gerekli durumda olmadan değerlendirebilen, aktarabilen ve iletebilen kişilerdir (Kurbanoğlu & Akkoyunlu 2004). Buna göre değişen veya eğitim amaçlı örüntü okuyucuya uygun eğitimcilerin bilgi yazarları. Bilgi okuryazarlığı söz konusu olduğunda, bilgiye erişimde dijital teknolojilerin kullanılması kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilgi okuryazarlığı kavramının tanımlanması

Bilgi okuryazarlığı teriminin net bir tanımı literatürde yoktur. Ayrıca farklı insanlar için farklı şeyler ifade edebilir. Diğer bir deyişle, bilgi okuryazarlığı kavramı üzerinde henüz tam bir uzlaşma sağlanamamıştır. Uzun yıllardır tartışmalarla tartışılan bu kavram gün geçtikçe gelişmektedir (Kurbanoğlu, 2010). Bilgi okuryazarlığı kavramının tanımlanmasında iki farklı yaklaşım üzerinde durulmuştur. Biri bilgi okuryazarlığı kavramıyla ilgilenirken, diğeri bir

kişinin bilgi okuryazarı olarak tanımlaması gereken becerilerden bahsetmektedir (Aldemir, 2004).

Girişimcilik kavramı

Girişimcilik konusu, toplumların sanayi çağından bilgi çağına geçişi ile eş zamanlı olarak gelişimini tamamlamış veya tamamlamaya çalışan ulusların gündeminde yer almaktadır. Girişimcilik, ekonominin ve toplumun hemen her alanında önemli hale gelmiştir (Börü, 2006). Girişimcilik burada, bireylerin entelektüel çalışmalarının ekonomik değerlere dönüştürülmesi olarak anlaşılmaktadır. Girişimcilik genellikle ekonomik olarak bir üretim faktörü olarak kabul edilmektedir. Girişimcilik, alışılmışın dışında olmayı gerektiren ve değişim, yaratıcılık ve yenilik gibi terimlerle ilişkilendirilen bir terim olarak özelliklerini genişletmiştir.

Türkiye’de spor bilimleri öğrencileri açısından mevcut durum

21. yüzyılın başlarında Türkiye; Küresel, ekonomik ve sosyal gelişmelerden etkilenen eğitim ve öğretimde dünya trendlerine uygun olarak belirli politika adımları atabilmiştir. Bu bağlamda İlk, yeni yüzyılın “öğretmen profili” üzerine bir araştırma yaptı. Bunu “Yeni Yüzyıl Öğrenci Profili Çalışması”, “FATİH Projesi” ve “TYÇ” (Hamarat, 2019) müfredat güncelleme çalışmaları izledi.

Sporun bileşenleri ve girişimcilik

Girişimciliğin hem iktisada hem de kalkınmaya ve ülkelerin milli gelirine önemli katkısının fark edildiği çağımızda, bu gelişmelerin doğrultusunda spor iktisadının yiyip içmede, eğlencede, konaklamada, performans ürünlerinde teknolojik gelişmeler ve sportif ürünler bakımından üretim miktarını da kapsayarak hızlı bir şekilde gelişen performansı dikkat çekicidir (Dağlı Ekmekçi & İrmiş, 2013). Bu noktadan bakıldığında spor faaliyetleri çok farklı iş ve girişimsel fırsatları sunmaktadır.

Spor ve girişimcilik ilişkisi

Spor ekonomisi, girişimcilik ve yenilikçiliğe artan ilgi ile karakterize edilen bir sektördür. Bu durum, girişimcilik geliştirme yoluyla spor ürünlerinin diğer sektörlere girmesinden kaynaklanmaktadır (Ratten & Tajeddini, 2019). Bu gelişme nedeniyle; Spor ve girişimcilik birbiriyle ilişkili kavramlardır. Spor ve girişimcilik arasındaki ilişki, ‘Spor Girişimciliği’ adı verilen yeni bir araştırma alanı oluşturmuştur. Bu bağlamda spor girişimciliği; Toplumdaki grupların, organizasyonların ve bireylerin kararlarının spor organizasyonunun hayatta kalmasını, büyümesini ve başarısını nasıl desteklediğine ve ulusal ve bölgesel ekonomilere

nasıl katkıda bulduklarına odaklanan gelişmekte olan bir araştırma alanıdır (Radaelli ve ark., 2018).

Girişimciliğin spor ekonomisi içerisinde inovasyon temelli, iş oluşumu ve fırsat tanıma temelli görüşlerine bakış

Girişimciliğin spor endüstrisinde değer yaratmada oynadığı rolü anladıktan sonra, spor yöneticileri ve spor bilimcileri arasında girişimciliğe ilgi artmıştır (Ratten, 2018). Bilindiği gibi girişimcilik günümüzde dünya ekonomisine yön veren, sektörleri ve şirketleri içine alan bir süreç haline almıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlık seviyeleri ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişki tarama modeli kullanılmıştır. İlişki tarama modeli iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki değişimin varlığı veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Karasar, 2016).

Araştırma grubu (evren-örneklem)

Türkiye’de Avrupa Birliğine uyum süreci doğrultusunda, 2002/4720 no’lu kanun gereğince, Devlet Planlama Teşkilatı ve Türkiye İstatistik Enstitüsü’nce ayrı bir sınıflama yapılarak bilinen coğrafik bölgeler dışında bölgeler oluşturmuşlardır. Çalışmamızın evrenini, TRB1 Bölgesinde bulunan Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerindeki İnönü Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi ve Munzur Üniversitesi oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu üniversitelerin spor bilimleri fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem 157 kadın, 307 erkek toplamda 461 spor bilimleri öğrencisi dahil edilmiştir. TRB1 Bölgesi evreni içerisinde yer alan üniversitelerin spor bilimleri fakülteleri öğrenci sayıları İnönü Üniversitesi’nde 744, Fırat Üniversitesi’nde 1.100, Bingöl Üniversitesi’nde 400 ve Munzur Üniversitesi’nde 380 olmak üzere toplam 2.624 dür. Buna göre araştırmaya katılan öğrenci sayısı evrenin içerisinde %17,5 gibi yüksek bir orandadır.

Veri toplama araçları

Araştırmanın nicel verilerini toplamak amacıyla Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen 29 maddelik “Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği” ile Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik 36 maddelik “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” kullanılmıştır. Makalenin etik kurul izni Iğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul Başkanlığının 28.06.2021 tarih ve E--37077861-200-372735 sayılı oturumunda alınan karar ile alınmıştır.

Verilerin toplanması

Veriler düzenlenen soru formu ile online ortamda toplanmıştır. Soru formunda 5 soruluk kişisel bilgi ve ölçek soruları yer almıştır. Spor bilimleri öğrencileri araştırmaya gönüllülük esasına göre katılmışlardır.

Verilerin analizi

Elde edilen verilerin normal dağılıp dağılmadığına ilişkin 0,05 önem düzeyinde normallik testi yapılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği kolmogorov-smirnova testi ile 0,05 önem düzeyinde tespit edilmiştir (Tablo1). Değişkenler arasındaki farklar için Kruskall Wallis ve Mann- Whitney U testi kullanılmıştır. Değişkenler arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek için 0,05 önem düzeyinde Spearman Brown Sıra Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Değişkenler arasında ilişki tespit edilirse, ilişkinin etkisini belirleyebilmek için 0,05 önem düzeyinde regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 1. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre girişimcilik düzeyleri ve bilgi okur yazarlığı düzeyleri ve bilgi okur yazarlığı alt boyutlarına ilişkin kolmogorov-smirnova normallik testi

	Kolmogorov-Smirnova	sd	p
“Girişimcilik Düzeyi”	0,104	461	0,000*
“Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi”	0,090	461	0,000*
“Bilgi İhtiyacını Tanımlama Düzeyi”	0,123	461	0,000*
“Bilgiye Erişme Düzeyi”	0,086	461	0,000*
“Bilgiyi Kullanma Düzeyi”	0,119	461	0,000*
“Bilgiyi Kullanmada Etik ve Yasal Düzenlemeler”	0,134	461	0,000*

*= $p < 0,05$

Tablo 1'e göre verilerin Kolmogorov-Smirnova testi sonucunda normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu nedenle analizlerimizde non parametrik test istatistikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

TRB1 Bölgesindeki üniversitelerin spor bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlığı ve girişimcilik hakkındaki görüşleri göz önünde bulundurularak analizler yapılmıştır. Elde edilen bulgular, tablolar şeklinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin betimsel istatistikleri

Üniversite	Frekans	%
Munzur Üniv SBF	126	27,3
Fırat Üniv SBF	97	21,1
Bingöl Üniv SBF	123	26,7
İnönü Üniv SBF	115	24,9
Toplam	461	100
Bölgeleri	Frekans	%
Antrenörlük Eğitimi	130	28,1
Beden Eğitimi Öğretmenliği	111	24,1
Rekreasyon	92	20
Spor Yöneticiliği	128	27,8
Toplam	461	100
Sınıf	Frekans	%
1. sınıf	36	7,8
2. sınıf	149	32,3
3. sınıf	84	18,3
4. sınıf	192	41,6
Toplam	461	100
Cinsiyet	Frekans	%
Erkek	307	66,6
Kadın	154	33,4
Toplam	461	100
Gelir Düzeyi	Frekans	%
1TL-550TL	124	26,9
551TL-2825TL	203	44
2826TL ve Üstü	134	29,1

Tablo 2'ye göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin %27,3'ü Munzur Üniversitesi, %26,7'si Bingöl Üniversitesi, %24,9'u İnönü Üniversitesi ve %21'i ise Fırat Üniversitesi spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte, %28,2'si antrenörlük eğitimi, %27,8'i spor yöneticiliği, %24,1'i beden eğitimi öğretmenliği ve %20'si ise rekreasyon bölümünde öğrenim görmekte, %32,3'ü 2. sınıf, %41,6'sı 4.sınıf, %18,2'si 3.sınıf ve %7,8'i ise 1.sınıf'da öğrenimlerinin sürdürmekte ve öğrencilerin %66,6'sı erkek ve %33,4'ü ise kadındır.

Tablo 3. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ve bilgi okur yazarlığı düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistik

Değişkenler	n	Min.	Mak.	Ort.	s.s.
"Girişimcilik düzeyi"	461	90	130	113,2	6,2
"Bilgi okur yazarlığı düzeyi"	461	29	145	108,7	23,2
"Bilgi ihtiyacını tanımlama düzeyi"	461	8	40	29,7	6,8
"Bilgiye erişme düzeyi"	461	11	55	41	9,1
"Bilgiyi kullanma düzeyi"	461	5	25	18,5	4,3
"Bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemeler"	461	5	25	19,3	4,3

Tablo 3'e göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeyi (Ort.:113,2) orta düzeydedir. Bilgi okur yazarlığı düzeyi (A.Ort.:108,7) iyi düzeydedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okur yazarlığı alt boyutu düzeyleri ise; Bilgi ihtiyacını tanımlama düzeyi (A.Ort.:29,7) iyi düzeydedir. Bilgiye erişme düzeyleri (A.Ort.:41) iyi düzeydedir. Bilgiyi kullanma düzeyi (A.Ort.:18,5) iyi düzeydedir. Bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemeler (A.Ort.:19,3) iyi düzeydedir.

Tablo 4. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okur yazarlığı düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik spearman's rho analizi

		Girişimcilik Düzeyi
Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi	Korelasyon Katsayısı	0,305**
	Sig. (2-tailed)	0,000

**=p<0,01

Tablo 4'e göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlık düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasında pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir (p<0,01).

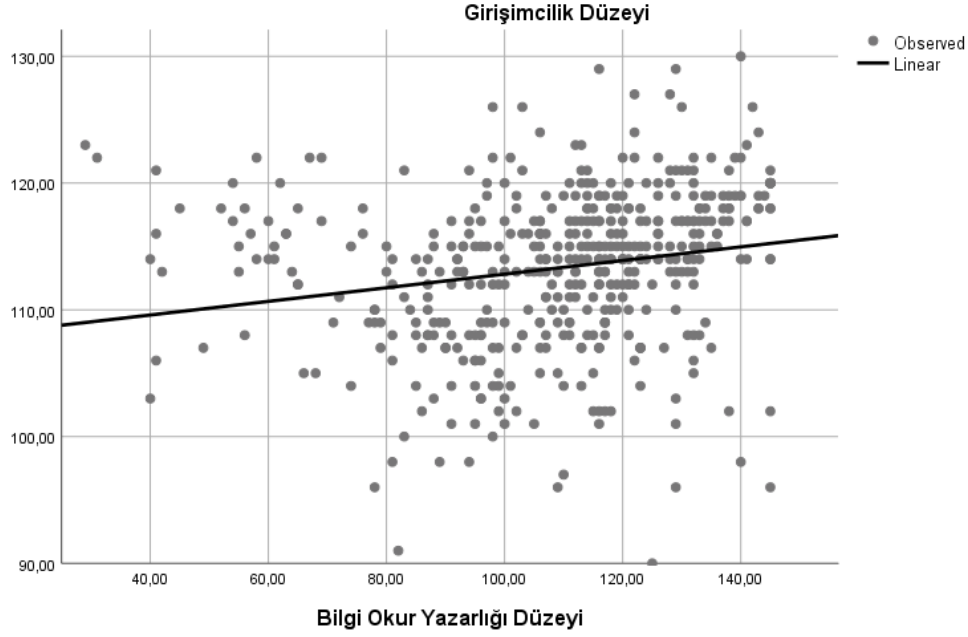
Tablo 5. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okur yazarlığı alt boyut düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik spearman's rho analizi

		Girişimcilik Düzeyi
Bilgi İhtiyacını Tanımlama Düzeyi	Korelasyon Katsayısı	0,278**
	p	0,00
Bilgiyi Kullanma Düzeyi	Korelasyon Katsayısı	0,277**
	p	0,00
Bilgiye Erişme Düzeyi	Korelasyon Katsayısı	0,287**
	p	0,00
Bilgiyi Kullanmada Etik ve Yasal Düzenlemeler	Korelasyon Katsayısı	0,253**
	p	0,00

Tablo 5'e göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı alt boyut düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasında pozitif yönde ilişki bulunmaktadır (p<0,01). En yüksek ilişki bilgiye erişme düzeyi alt boyutunda görülmektedir.

Tablo 6. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okur yazarlığı düzeylerinin girişimcilik düzeyleri üzerindeki etkisine yönelik regresyon analizi

Bağımlı Değişken: Girişimcilik Düzeyi				
Regresyon	R ²	F	sd	p
	0,04	19,268	460	0,00*
Bağımsız Değişken: Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi.				

Grafik 1. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı ve girişimcilik düzeyi

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı girişimcilik düzeyleri üzerinde %40 etkisi vardır ($p<0,01$).

Tablo 7. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördüğü üniversite ile bilgi okur yazarlığı düzeyi ve girişimcilik düzeyi arasındaki farklılığa ilişkin kruskal wallis h testi

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Üniversite		n	Sıra Ort.	K-W H	sd	p
Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi	Munzur Üniv SBF	126	245,7	33,5	3	0,00
	Fırat Üniv SBF	97	261,3			
	Bingöl Üniv SBF	123	172,1			
	İnönü Üniv SBF	115	252,1			
Girişimcilik Düzeyi	Munzur Üniv SBF	126	250,5	5,8	3	0,119
	Fırat Üniv SBF	97	227,2			
	Bingöl Üniv SBF	123	210,4			
	İnönü Üniv SBF	115	234,8			

*= $p<0,05$

Tablo 7'ye göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversite ile bilgi okuryazarlığı düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversite ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 8. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördüğü bölüm ile bilgi okur yazarlığı düzeyi ve girişimcilik düzeyi arasındaki farklılığa ilişkin kruskal wallis h testi

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Bölümleri		n	Sıra Ort.	K-W H	sd	p
Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi	“Antrenörlük eğitimi”	130	258,2	22,8	3	0,000
	“Beden Eğitimi Öğretmenliği”	111	232,3			
	“Rekreasyon”	92	253,7			
	“Spor Yöneticiliği”	128	185,7			
Girişimcilik Düzeyi	“Antrenörlük eğitimi”	130	265,0	12,0	3	0,007
	“Beden Eğitimi Öğretmenliği”	111	220,5			
	“Rekreasyon”	92	213,1			
	“Spor Yöneticiliği”	128	218,3			

*= $p < 0,05$

Tablo 8’e göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümleri ile bilgi okuryazarlığı düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümleri ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$).

Tablo 9. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördüğü sınıf ile bilgi okur yazarlığı düzeyi ve girişimcilik düzeyi arasındaki farklılığa ilişkin kruskal wallis h testi

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sınıfları		n	Sıra Ort.	K-W H	sd	p
Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi	“1.Sınıf”	36	250,4	14,8	3	0,002
	“2.Sınıf”	149	247,4			
	“3.Sınıf”	84	257,3			
	“4.Sınıf”	192	203,0			
Girişimcilik Düzeyi	“1.Sınıf”	36	276,5	7,7	3	0,052
	“2.Sınıf”	149	242,6			
	“3.Sınıf”	84	216,8			
	“4.Sınıf”	192	219,6			

*= $p < 0,05$

Tablo 9’a göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıfları ile bilgi okuryazarlığı düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıfları ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 10. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile bilgi okur yazarlığı düzeyi ve girişimcilik düzeyi arasındaki farklılığa ilişkin mann-whitney u testi

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetleri		n	Sıra Ort.	M-W U	p
Bilgi Okur Yazarlığı Düzeyi	Erkek	307	220,03	20,271	0,013
	Kadın	154	252,87		
Girişimcilik Düzeyi	Erkek	307	221,07	20,591	0,024
	Kadın	154	250,79		

*= $p < 0,05$

Tablo 10'a göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile bilgi okuryazarlığı düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlık seviyeleri ile girişimcilik seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerinin iyi seviyede, girişimcilik düzeylerinin ise orta seviyede olduğunu göstermektedir. Bu durum, bireylerin girişimci olabilmeleri için bilgiye erişimlerinin ve bilgiyi kullanma becerilerinin önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Ratten & Tajeddini, 2019).

Bilgiye erişim ve girişimcilik arasındaki pozitif ilişki, daha önce yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir. Hemme ve arkadaşları (2017), bireylerin bilgiye erişim kapasitelerinin artmasının, girişimcilik potansiyelini üst seviyeye taşıyabileceğini belirtmektedir. Benzer şekilde, González-Serrano ve arkadaşları (2020) yaptığı bibliyometrik analiz, bilgi okuryazarlığının girişimcilik üzerinde etkili bir faktör olduğunu göstermiştir. Ayrıca, bu çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Özellikle, erkek öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Brouwer'in (2000) girişimcilik ve belirsizlik ilişkisini ele aldığı çalışmasında da vurgulanmıştır.

Ayrıca, çalışmanın bulguları, spor ekonomisi ve girişimcilik arasındaki ilişkileri inceleyen literatür ile de örtüşmektedir. Örneğin, Ratten (2012) ve Chakraborty ve Nag (2018) spor girişimciliğinin, bireylerin bilgi ve yenilikçiliğini kullanma becerilerine bağlı olarak gelişme gösterdiğini ortaya koymuştur. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığının, onlara girişimcilik fırsatları yaratmada katkı sunduğu sonucuna ulaşılabilir.

Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördüğü üniversite ile bilgi okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılığın kaynağı; Fırat Üniversitesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı diğer üniversitelerin öğrencilerine göre daha yüksektir. Munzur Üniversitesi öğrencileri en düşük bilgi okuryazarlığına sahiptir. Tüm üniversitelerde öğrenim gören öğrenci sayısı yüksek olmasına rağmen Fırat Üniversitesi dışındaki üniversitelerde bu durum göz önünde bulundurularak öğrencilerin bilgi okuryazarlığı daha da artırılmalıdır.

Öte yandan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin üniversite ve girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Özman (2013) tarafından çeşitli üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik düzeylerine ilişkin yaptığı bir araştırmada, Erciyes Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin lisans öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Erciyes Üniversitesi'nden sonra girişimciliği yüksek olan öğrenciler 19 Mayıs Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi tarafından belirlendi. En düşük girişimci öğrenciler ise İnönü Üniversitesi'nde bulundu. İnönü Üniversitesi'nden sonra girişimciliği düşük üniversiteler İstanbul Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi'dir. Çalışmamızda Özman'ın (2013) çalışmasına dahil edilen tek üniversite İnönü Üniversitesi'dir. Araştırmaya sadece spor yöneticiliği bölümü dahil edilmiş olsa da araştırma sonuçlarımızı karşılaştırdığımızda İnönü Üniversitesi öğrencilerinin girişimciliğinin orta seviyeye çıktığını söyleyebiliriz.

Bu çalışma, spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlığı düzeylerinin girişimcilik düzeyleri ile pozitif bir ilişki içinde olduğunu göstermiştir. Bulgular, bilgiye erişim becerilerinin girişimcilik potansiyelini önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur. Cinsiyet, öğrenim görülen üniversite ve bölüm gibi değişkenlerin bilgi okuryazarlığı ve girişimcilik düzeyleri üzerinde farklılık yarattığı belirlenmiştir.

Öneriler

Araştırmanın yapıldığı TRB1 bölgesindeki üniversitelerdeki öğrencilerin bilgi okuryazarlığının iyi düzeyde olması olumlu bir gelişmedir. Çünkü bilgi okuryazarlığı düzeyinin öğrenci girişimciliği üzerinde %40 olumlu etkisi vardır. Bu nedenle özellikle erkek öğrencilerin bilgi okuryazarlığını artırmak için üniversitelerde onlara bilgi okuryazarlığı seminerleri verilmelidir. Bilgi okuryazarlığı konulu seminerlerin hedef kitlesi özellikle 4. sınıf öğrencileri olmalıdır. Bilgi okuryazarlığını derinleştirme programı 4. sınıf için seçmeli ders olarak tasarlanmalıdır. İleri düzeyde bilgi okuryazarlığı içeriği, yerel ihtiyaçlar ve koşullar dikkate alınarak, yükseköğretim için ACRL (Association of College and Research Libraries) bilgi okuryazarlığı standartlarında yer alan konular çerçevesinde oluşturulmalıdır. Öğretim üyeleriyle işbirliği, araştırma yöntemleri dersinin bir parçası olarak bazı bilgi okuryazarlığı konularının da ele alınmasını sağlamalıdır. Bu derslerde edinilen bilgileri pekiştirmek için ödevler ve araştırmalar vermek, bu ödevlerin konularını belirlemek ve bunları gerçekleştirmek için kütüphaneciler ile işbirliği yapmak faydalı olacaktır.

Araştırmanın yapıldığı TRB1 bölgesinde üniversite öğrencisi girişimciliğinin orta düzeyde olması düşündürücüdür. Bilgi okuryazarlığı düzeyi iyi düzeyde olmasına rağmen durumu olumlu etkilememesi diğer %60 bağımsız değişkenleri de göz önünde bulundurmanız gerektiğini düşündürmektedir. Çünkü öğrencilerin bilgi okuryazarlığı bu duruma engel değildir. Bu nedenle en temel çözüm üniversitelerde verilen girişimcilik derslerinin içeriğinin revize edilerek dersin etkinliğini ve verimliliğini artırmaktır.

Sınırlılıklar ve güçlü yönler

Çalışma, TRB1 bölgesindeki dört üniversiteden geniş bir örneklem (461 öğrenci) kullanarak bilgi okuryazarlığı ve girişimcilik arasındaki ilişkiyi detaylı istatistiksel analizlerle incelemiş ve yükseköğretim politikalarına yönelik önemli öneriler sunmuştur.

Çalışma yalnızca TRB1 bölgesi ile sınırlı olup, sonuçların farklı bölgelere genellenebilirliği sınırlıdır. Kesitsel araştırma tasarımı kullanıldığı için neden-sonuç ilişkisi net olarak belirlenmemektedir. Veriler öz-bildirim anketleriyle toplanmış olup, sosyal arzu edilirlilik yanlılığı riski bulunmaktadır. Çalışma sadece kantitatif verilere dayanmakta olup, nitel analizlerin eklenmesi bulguların derinliğini artırabilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (2011). Bilgi okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 15-28.
- Aldemir, A. (2004). *Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri üzerine bir araştırma: Sakarya Üniversitesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Börü, D. (2006). *Girişimcilik eğilimi: Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma* (Marmara Üniversitesi Yayın No:733, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayın No:21). Marmara Üniversitesi.
- Brouwer, M. T. (2000). Entrepreneurship and uncertainty: Innovation and competition among the many. *Small Business Economics*, 15(2), 149-160. <https://doi.org/10.1023/A:1008147829791>
- Chakraborty, T., & Nag, K. (2018). Sports entrepreneurship: Ontology-based review through digital marketing. *Global Journal of Enterprise Information System*, 10(3), 57-71.
- Dağlı Ekmekçi, Y. A., & İrmiş, A. (2013, 17-18 Eylül). *Girişimcilik ve spor*. International Conference on Eurasian Economies, St. Petersburg, Russia, 635-640.
- González-Serrano, M. H., Jones, P., & Llanos-Contrera, O. (2020). An overview of sport entrepreneurship field: A bibliometric analysis of the articles published in the Web of Science. *Sport in Society*, 23(2), 296-314. <https://doi.org/10.1080/17430437.2019.1607307>
- Hamarat, E. (2019). *21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları* (SETA Analiz, Nisan, Sayı 272).
- Hemme, F., Morais, D. G., Bowers, M. T., & Todd, J. S. (2017). Extending sport-based entrepreneurship theory through phenomenological inquiry. *Sport Management Review*, 20(1), 92-104. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2016.07.005>

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi* (28. bs.). Nobel Yayın Dağıtım.

Kurbanoğlu, S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.

Kurbanoğlu, S., & Akkoyunlu, B. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 1-10.

Radaelli, G., Dell’Era, C., Frattini, F., & Messeni Petruzzelli, A. (2018). Entrepreneurship and human capital in professional sport: A longitudinal analysis of the Italian soccer league. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 42(1), 70-93.

Ratten, V. (2012). Sport entrepreneurship: Challenges and directions for future research. *International Journal of Entrepreneurial Venturing*, 4(1), 65–76. <https://doi.org/10.1504/IJEV.2012.044819>

Ratten, V. (2018). *Sport entrepreneurship: Developing and sustaining an entrepreneurial sports culture*. Springer International Publishing.

Ratten, V., & Tajeddini, K. (2019). Entrepreneurship and sport business research: Synthesis and lessons: Introduction to the special journal issue. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 19(1-2), 1-7.

Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 196-203.

Zurkowski, P. G. (1974). *The information service environment: Relationships and priorities* (Related Paper No. 5).

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Ahmet DİNÇ
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	Ahmet DİNÇ
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	Taner BAHŞI
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Taner BAHŞI
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	Taner BAHŞI
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee		
Bu araştırma, Iğdır Üniversitesi Etik Kurulunun 28.06.2021 tarihli ve E-37077861-200-372735 sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This research was conducted with the decision of Iğdır University Ethics Committee dated 28.06.2021 and numbered E-37077861-200-372735.</i>		

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.